

RADA EUROPY
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

SPRAWA LIZUT-SKWAREK przeciwko POLSCE¹

(SKARGA nr 71625/01)

WYROK – 5 października 2004 r.

W sprawie Lizut-Skwarek przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba
składająca się z następujących sędziów:

Sir Nicolas BRATZA, *przewodniczący*,

Pan J. CASADEVALL,

Pan R. MARUSTE,

Pan S. PAVLOVSKI,

Pan L. GARLICKI,

Pan J. BORREGO BORREGO

Pani E. FURA-SANDSTRÖM, *sędziowie*,

oraz Pan M. O'BOYLE, *Kanclerz Sekcji*,

obradując na posiedzeniu zamkniętym 14 września 2004 r.,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 71625/01) wniesionej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału Praw Człowieka na podstawie art. 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatelkę polską, panią Marię Lizut-Skwarek („skarżąca”), 7 marca 2000 r.

2. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był przez swojego pełnomocnika, pana J. Wołásiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

¹ Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2 Konwencji. Wyrok ten podlega korekcie wydawniczej.

3. 5 czerwca 2003 r. Przewodniczący Czwartej Sekcji podjął decyzję o zakomunikowaniu Rządowi skargi dotyczącej długości postępowania. Na podstawie artykułu 29 § 3 Konwencji zdecydował, że przedmiot skargi zostanie rozpatrzony równocześnie z kryterium dopuszczalności skargi.

FAKTY

4. Skarżąca urodziła się w 1948 r. i mieszka w Lublinie, Polska.
5. 4 stycznia 1994 r. pani A. O.-K. i pani G. T. („wnioskodawczyni”) wszczęły postępowanie cywilne przeciwko skarżącej przed Sądem Rejonowym w Lublinie, wnosząc o wskazanie przez sąd sposobu korzystania z rzeczy wspólnej.
6. 20 maja 1994 r. odbyła się pierwsza rozprawa przed sądem.
7. W listopadzie 1994 r. wnioskodawczynie zmieniły pozew, żądając zniesienia współwłasności działki i budynku.
8. Następnie, 9 grudnia 1994 r., 13 i 27 stycznia 1995 r. odbyły się rozprawy.
9. W sierpniu 1994 r. skarżąca wniosła do Sądu Rejonowego w Lublinie pozew o zapłatę przeciwko pani A. O.-K. i pani G. T. Domagała się zwrotu kosztów utrzymania budynku oraz zapłaty czynszu za ich biuro. 28 listopada 1994 r. Sąd Rejonowy w Lublinie postanowił włączyć to postępowanie do postępowania dotyczącego zniesienia współwłasności.
10. Pomiędzy 28 stycznia i 16 października 1995 r. nie odbyła się żadna rozprawa.
11. Na następnej rozprawie 17 października 1995 r. sąd postanowił przeprowadzić oględziny własności.
12. 8 listopada 1995 r. sędzia i ekspert przeprowadzili oględziny
13. W grudniu 1995 r. strony wniosły o wyłączenie sędziego. 31 stycznia 1996 r., Sąd Rejonowy w Lublinie oddalił ten wniosek. 21 marca 1996 r. Sąd Wojewódzki w Lublinie oddalił zażalenie stron.
14. 26 kwietnia 1996 r. skarżąca zwróciła się do sądu z wnioskiem o wydanie zarządzenia tymczasowego w przedmiocie jej pozwu o zapłatę wniesionego w sierpniu 1994 r.
15. W 1996 r. Sąd Rejonowy w Lublinie przeprowadził trzy rozprawy i zarządził wydanie opinii przez biegłych.
16. Następnie sąd przeprowadził rozprawy 28 stycznia i 25 lutego 1997 r. Sąd przesłuchał biegłego i zarządził sporządzenie trzeciej opinii.
17. Pomiędzy lutym 1997 r. i lutym 1998 r. sąd, podczas posiedzeń niejawnych, wydał kilka postanowień w sprawie opinii biegłych. Nie odbyły się żadne rozprawy.
18. 19 lutego, 10 kwietnia, 14 maja, 4 i 26 czerwca 1998 r. sąd przeprowadził rozprawy, podczas których przesłuchał kilku biegłych.

19. Pomiędzy 27 czerwca 1997 r. i 10 lutego 1999 r. nie odbyły się żadne rozprawy.

20. Podczas rozpraw, które odbyły się 11 lutego i 25 marca 1998 r., sąd przesłuchał dwóch biegłych i zarządził sporządzenie szóstej opinii.

21. Pomiędzy 29 września 1999 r. i 7 stycznia 2000 r. sąd przeprowadził cztery rozprawy, podczas których przesłuchał biegłych.

22. Podczas rozprawy 20 stycznia 2000 r. Sąd Rejonowy w Lublinie wydał postanowienie wstępne i zezwolił pani A. O.-K. i pani G. T. na przeprowadzenie pewnych robót budowlanych w budynku.

23. Skarżąca i pozostali współwłaściciele wnieśli zażalenie na to postanowienie.

24. Sąd Okręgowy w Lublinie przeprowadził kilka rozpraw i 27 marca 2001 r. uchylił postanowienie wstępne Sądu Rejonowego w Lublinie.

25. W 2000 r. skarżąca wniosła skargę do ministra sprawiedliwości na przewlekłość postępowania.

26. 31 sierpnia i 10 grudnia 2001 r. sąd pierwszej instancji przeprowadził rozprawy.

27. W 2002 r. Sąd Rejonowy w Lublinie przeprowadził siedem rozpraw, a 10 października 2002 r. wydał postanowienie i zniósł współwłasność budynku.

28. Obie strony wniosły zażalenie na to postanowienie.

29. 6 marca 2003 r. Sąd Okręgowy w Lublinie przeprowadził rozprawę.

30. Podczas kolejnej rozprawy, która odbyła się 9 kwietnia 2003 r., strony zawarły ugodę. Następnie Sąd Okręgowy w Lublinie umorzył postępowanie.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

31. Skarżąca zarzucała, że długość postępowania była niezgodna z wymogiem „rozsądnego terminu” przewidzianym w artykule 6 § 1 Konwencji, który w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd... przy rozstrzygnięciu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym...”

32. Rząd zakwestionował ten argument.

33. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się 4 stycznia 1994 r. i zakończył 9 kwietnia 2003 r. Postępowanie trwało zatem 9 lat i 3 miesiące.

A. Dopuszczalność

34. Trybunał zauważa, że niniejsza skarga nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 35 § 3 Konwencji. Zauważa także, że nie jest ona niedopusz-

czalna na jakiegokolwiek innej podstawie. Dlatego też musi zostać uznana za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

35. Trybunał przypomina, że rozsądna długość trwania postępowania musi być oceniona w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia zawiłości sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (patrz, m.in., wyrok *Frydlender przeciwko Francji* [GC], nr 30979/96, § 43, ECHR 2000 - VII).

36. Trybunał często stwierdzał naruszenie art. 6 § 1 Konwencji w sprawach podobnych do niniejszej (zobacz sprawa *Frydlender*, cytowana powyżej).

37. Po zbadaniu całości przedłożonego materiału Trybunał uważa, że Rząd nie przedstawił żadnych faktów czy argumentów zdolnych przekonać go do przyjęcia innej konkluzji w niniejszej sprawie. Zważywszy na swoje orzecznictwo w tym przedmiocie, Trybunał uważa, że w niniejszej sprawie długość postępowania była nadmierna i nie spełniła wymogu racjonalnego czasu trwania.

Zatem nastąpiło naruszenie art. 6 § 1.

II. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 13 KONWENCJI

38. Skarżąca skarżyła się ponadto, iż w Polsce nie było sądu, do którego mogłaby wnieść skargę na nadmierną długość postępowania. Opierała się na art. 13 Konwencji.

39. Rząd powstrzymał się od skomentowania tej skargi.

40. Trybunał zauważa, że ta skarga jest powiązana z rozpatrzoną powyżej i dlatego musi zostać również uznana za dopuszczalną.

40. Trybunał podtrzymuje, iż art. 13 Konwencji gwarantuje istnienie w postępowaniu przed organem krajowym skutecznego środka odwoławczego na naruszenie wymogu art. 6 § 1 Konwencji, tj. prawa do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie (patrz *Kudła przeciwko Polsce*, [GC], nr 30210/96, § 156, ECHR 2000 - XI). Ponadto Trybunał odwołuje się do swojego orzecznictwa, wedle którego żaden szczególny środek odwoławczy w sprawie nadmiernej długości postępowania cywilnego nie istnieje w polskim prawie (zobacz wyrok w sprawie *D. M. przeciwko Polsce*; nr 13557/02, § 47, z 14 października 2003 r.).

41. Trybunał zauważa, że Rząd przyznał, że w czasie składania skargi przez skarżącą do Trybunału, nie dysponowała ona skutecznym środkiem w odniesieniu do skargi na przewlekłość.

42. W związku z powyższym Trybunał utrzymuje, że w niniejszej sprawie nastąpiło naruszenie art. 13 Konwencji, ponieważ skarżącą nie dysponowała krajowym środkiem odwoławczym, za pomocą którego mogłaby wprowadzić

w życie swoje prawo do „rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie”, jak gwarantuje to art. 6 § 1 Konwencji.

III. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

43. Artykuł 41 Konwencji stwierdza:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

44. Skarżąca domagała się kwoty 41 000 zł z tytułu szkód majątkowych oraz 12 000 zł z tytułu szkody niemajątkowej.

45. Rząd zauważył, iż nie wykazano związku przyczynowego pomiędzy domniemanym naruszeniem Konwencji a roszczeniem skarżącej dotyczącym odszkodowania za szkodę majątkową.

46. Trybunał nie dostrzega związku przyczynowego między stwierdzonym naruszeniem a domniemaną szkodą majątkową; dlatego też odrzuca to roszczenie. Z drugiej strony Trybunał jest zdania, że skarżąca doznała szkody niemajątkowej. Trybunał uważa, że z tego powodu powinien zasądzić kwotę 2 750 euro.

B. Koszty i wydatki

47. Skarżąca żądała także kwoty 16 700 zł tytułem zwrotu kosztów i wydatków, jakie poniosła przed sądami krajowymi i przed Trybunałem.

48. Rząd argumentował, iż nie może ponieść żadnej odpowiedzialności za koszty i wydatki poniesione przez skarżącą podczas postępowania przed sądami krajowymi.

49. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżąca jest uprawniona do otrzymania zwrotu kosztów i wydatków jedynie w takim zakresie, w jakim zostało wykazane, że koszty te zostały faktycznie poniesione, że były konieczne, a także rozsądne co do wysokości. W niniejszej sprawie, mając na względzie posiadane informacje i powyższe kryteria, Trybunał oddala roszczenie dotyczące kosztów poniesionych postępowaniu krajowym i uważa za rozsądne zasądzić kwotę 500 euro z tytułu kosztów poniesionych w postępowaniu przed Trybunałem.

C. Odsetki z tytułu zwłoki

50. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu zwłoki w wypłacie zadośćuczynienia w terminie powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje*, że skarga jest dopuszczalna;
2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia art. 6 § 1 Konwencji;
3. *Uznaje*, że doszło do naruszenia art. 13 Konwencji;
4. *Uznaje*, że
 - (a) pozwane państwo ma wypłacić skarżącej, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z art. 44 § 2 Konwencji następujące kwoty, które będą przeliczone na polskie złote według kursu z dnia realizacji wyroku:
 - (i) 2 750 euro (dwa tysiące siedemset pięćdziesiąt euro), z tytułu szkód niemajątkowych,
 - (ii) 500 euro (pięćset euro) z tytułu kosztów i wydatków, plus jakikolwiek podatek jaki może być pobrany od powyższych kwot;
 - (b) od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty zwykle odsetki będą płatne od powyższych sum według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe;
5. *Oddala* pozostałą część żądania skarżącej dotyczącego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie 5 października 2004 r., zgodnie z art. 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancelarz Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący